

Syrgas till olycksoffer

Räddningsverket har frågat Socialstyrelsen och Läkemedelsverket om räddningstjänstpersonalen får ge (administrera) olycksoffer syrgas (andningsoxygen) på en olycksplats.

Socialstyrelsen svarar att givande av syrgas utan övertryck är en sådan elementär åtgärd som bör kunna utföras av räddningstjänstpersonal. Eftersom syrgas är klassificerat som läkemedel fordras dock Läkemedelsverkets tillstånd. Det är dock inte helt ofarligt att ge syrgas och därför är det nödvändigt med tillfredsställande utbildning och kunskapskontroll för berörd personal.

Läkemedelsverket betonar att syrgas är ett läkemedel och att det inte är helt riskfritt att ge syrgas. Personer med olika typer av lungsjukdomar kan vid ökad syrgashalt i inandningsluften helt sluta att andas.

En förutsättning för att räddningstjänstens personal skall kunna få ge syrgas är enligt Läkemedelsverket att personalen utbildas och får ett personligt tillstånd att ge syrgas. Ett sådant personligt tillstånd kan endast ges av läkare, som tillika har ansvar för organisation, utbildning och uppföljning. Ett sätt för räddningstjänsten att säkerställa att räddningstjänstpersonalens kompetens för syrgasbehandling upprätthålls är att träffa avtal om läkarmedverkan med sjukvårdshuvudmannen.

Det är således möjligt för räddningstjänstens personal att ge syrgas till olycksoffer på olycksplats. Följande villkor skall dock vara uppfyllda:

- att personalen får teoretisk och praktisk utbildning med kunskapskontroll,
- att personalen fått personligt tillstånd (tidsbegränsat) av läkare att utöva verksamheten,
- att en läkare knyts till räddningstjänsten med ansvar för organisation, utbildning och uppföljning.

Exempel på hur tillstånd kan utformas bifogas.

Räddningsverket, Socialstyrelsen och Läkemedelsverket rekommenderar att till en patient som andas spontant ges 100% syrgas på mask (speciellt viktigt vid rökgasförgiftning) eller 4-6 l/minut på mask. Vid andningsstillestånd ventileras patienten mun till mask med syrgasslang applicerad på masken.

Utbildning i syrgasbehandling

Grundkrav är att samtliga deltagare har utbildning i basal hjärt- lungräddning.

Beräknad tidsåtgång för utbildning i syrgasbehandling och repetition i hjärt- lung räddning är 6-8 timmar.

6 timmar fördelat enligt följande:

- * syrgasens centrala roll för normal kroppsfunction
- * akuta effekter av syrgasbrist
- * sena komplikationer av syrgasbrist hos olycksfall
- * orsaker till syrgasbrist hos olycksfall
- rökgasskada
- kemisk olycka
- traumafall (skador)
- * syrgastillförsel till patient som andas spontant
- * fria luftvägar
- * konstgjord andning
- mun till! mun
- mun till mask

2 timmar fördelat enligt följande:

- * kontroll av syrgasutrustning
- driftkontroll
- underhåll/funktionskontroll
- brand och explosionsrisker vid syrgasbehandling
- kunskapskontroll

